Paul Csavdari

Cine ești tu?

Întoarcerea la identitatea morală a omului

De-a lungul istoriei, omul a fost privit din toate unghiurile posibile, analizat, disecat, filosofat. A fost definit ca „animal rațional”, ca „subiect transcendental”, ca „ființă spre moarte” sau ca „rezultat al condiționărilor sociale”. Fiecare epocă, fiecare cultură și fiecare religie și-a proiectat propria imagine despre ce este omul. Dar în toată această abundență de definiții, ceva esențial a fost pierdut: întrebarea nu este CE este omul, ci CINE este omul.

Această distincție aparent simplă este, de fapt, o linie de demarcație între două viziuni ireconciliabile despre om: una care îl reduce la o categorie, o natură, o esență — și alta care îl afirmă ca o ființă cu identitate morală, unică, ireductibilă, recunoscută în relație cu Creatorul ei. Toată construcția filosofică și religioasă a lumii s-a sprijinit pe prima întrebare. Dar poate a venit timpul să dăm glas celei de-a doua.

1. Omul nu este un „ce”, ci un „cine”

Întrebarea „ce este omul?” permite clasificare, analiză, comparație. Filosofii o iubesc pentru că pot construi sisteme în jurul ei. Religia o folosește pentru a institui norme, categorii și ierarhii. Psihologia o instrumentalizează pentru a oferi terapii, explicații și metode.

Dar întrebarea „cine este omul?” nu permite niciuna dintre acestea. Ea nu cere o definiție, ci o recunoaștere. Nu cere un concept, ci o asumare. Nu cere un diagnostic, ci un răspuns moral. Când întrebi „cine ești?”, nu mai întrebi despre natura omului, ci despre identitatea lui în raport cu o sursă personală.

De aceea, întrebarea „cine ești tu?” nu este una filosofică, ci una existențială. Este întrebarea pe care Dumnezeu o adresează omului, nu pentru a-l clasifica, ci pentru a-l chema. Este întrebarea care pune în criză orice sistem bazat pe universalitate, esențe sau funcții.

2. Filosofia greacă a înlocuit identitatea cu natura

În lumea ebraică, omul era definit prin relație. Nu prin ceea ce știe, ci prin în cine crede. Nu prin ceea ce devine, ci prin cine îl recunoaște. Ființa omului era legată indisolubil de sursa ei: Dumnezeu.

Dar odată cu filosofia greacă, această axă a fost inversată. Omul a devenit o problemă de „ontologie” — ce este, din ce e compus, ce funcții are. A devenit subiectul unei cunoașteri reci, abstracte, impersonale.

- Socrate a spus: „Cunoaște-te pe tine însuți” – dar această cunoaștere s-a transformat rapid în analiză psihologică sau rațională.
- Platon a spus: „Sufletul e parte din lumea ideilor” – și omul a devenit o ființă prizonieră într-un trup.
- Aristotel a spus: „Omul e un animal rațional” – și a redus persoana la o funcție biologico-logică.

Toate aceste formule au creat o viziune despre om fără chip, fără relație, fără identitate reală. Omul a fost transformat din fiu într-un obiect de studiu. Din persoană, într-o idee.

3. Mitul căderii a servit drept alibi teologic

Această dezumanizare nu a venit doar din filosofie. Religia a contribuit la ea prin mitul căderii– ideea că omul a fost creat bun, dar a căzut într-o stare de „stricăciune”, de „natură păcătoasă”, de „incapacitate morală”. Astfel, în mod paradoxal, omul creat „după chipul lui Dumnezeu” a fost redefinit ca incapabil să reflecte chipul lui Dumnezeu.

Dar această viziune este profund contradictorie. Dacă omul a fost creat cu capacitatea de a discerne binele de rău, atunci această capacitate nu dispare pentru că a "greșit". Ea poate fi blocată, întunecată, înșelată — dar nu anihilată. Iar dacă omul nu mai are în el nicio urmă de chip moral, atunci nici nu mai poate fi tras la răspundere. Judecata ar deveni un simulacru.

În realitate, omul nu este „căzut” în sens ontologic. El este înșelat. A fost mințit în legătură cu cine este și a fost convins să creadă că este altceva. Minciuna nu este despre fapte, ci despre identitate.

4. Cornul cel mic – simbolul filosofiei care rescrie revelația

În viziunea clasică, cornul cel mic din Daniel 8 a fost interpretat ca un imperiu, o forță politică sau un lider antic. Dar o lectură atentă a textului arată că acest corn nu cucerește teritorii, nu impune arme, nu distruge fizic. El „aruncă adevărul la pământ”, „se înalță până la oștirea cerurilor”, „calcă în picioare ce este sfânt”. Este o forță spirituală, subtilă, dar devastatoare. Și singura realitate care

corespunde perfect acestei descrieri este filosofia greacă elenistică, născută la Alexandria după moartea lui Alexandru cel Mare.

Această filosofie nu a distrus religia – a rescris-o. A introdus:

- angelologia și demonologia – absente în Tora
- nemurirea sufletului – idee străină de gândirea ebraică
- divinitatea interioară – o formă mascată de misticism panteist

A universalizat adevărul, ontologizat credința, interiorizat divinul. A înlocuit responsabilitatea morală cu „stări de ființă". A transformat revelația într-un sistem. Și, cel mai grav, a rupt legătura directă dintre creație și moralitate.

5. Restaurarea nu vine prin credință, ci prin recunoaștere

Isus, la botez, este recunoscut ca Fiul lui Dumnezeu. El și-a asumat această identitate. „Tu ești Fiul Meu preaiubit" nu este o proclamare magică, ci o confirmare. Nu prin dogmă, ci prin asumare.

La fel și omul. Nu are nevoie să devină ceva nou. Nu are nevoie de inițiere, ritual, iertare instituțională sau iluminare filosofică. El trebuie doar să nu mai creadă minciuna. Iar în clipa în care încetează să creadă că e defect, corupt, stricat din fire — în acea clipă devine ceea ce este: o ființă morală, conștientă, creată cu chipul adevărului.

6. Adevărul nu te transformă. Adevărul te confirmă

„Veți cunoaște adevărul și adevărul vă va face liberi" – dar nu pentru că adevărul te modifică, ci pentru că te dezleagă de ceea ce nu ești.

În realitate, nu adevărul te schimbă, ci minciuna te ținea blocat. Când renunți la ea, nu devii altcineva – ci în sfârșit te vezi pe tine. E ca puiul de vultur care a fost crescut între găini. Nu trebuie să devină vultur. El este vultur. Tot ce trebuie să facă este să nu mai creadă că e găină. Și într-o zi, privind cerul, își recunoaște chipul – și zboară.

7. Judecata nu este despre fapte, ci despre identitate

În Biblie, Dumnezeu nu întreabă „Ce ai făcut?” ci „Cine ești?”.

- „Unde ești?” – nu e întrebare geografică, ci morală.
- „Pe nume te-am chemat” – nu înseamnă că știe cine ești biologic, ci că te recunoaște ca al Lui.
- „Nu v-am cunoscut” – înseamnă n-a existat relație, chiar dacă a existat religie.

A fi cunoscut pe nume e tot ce contează. Categoriile (evreu, creștin, păgân, filosof, moralist) nu valorează nimic în raport cu întrebarea:

„Al cui ești? În cine ți-ai recunoscut chipul?”

Concluzie: E timpul să ieșim din minciună

Adevărata eliberare a omului nu vine din cunoaștere, nu vine din religie, nu vine din sistem. Vine din recunoașterea a ceea ce este prin creație. Omul este o ființă morală, creată cu chipul lui Dumnezeu. Nu trebuie să devină altceva. Trebuie doar să nu mai creadă minciuna care l-a făcut să uite cine este.

Nu întâmplător, în toată Scriptura, cheia mântuirii este recunoașterea:

- „Îl voi recunoaște dacă Mă va recunoaște”
- „Te-am chemat pe nume, ești al Meu”
- „Fiul risipitor a revenit în firea lui și a zis: Mă voi întoarce...”

Această întoarcere nu e despre religie. E despre identitate.
E timpul ca omul să nu se mai întrebe „Ce sunt eu?”, ci „Cine sunt eu în ochii Celui care m-a creat?”

Pentru că în acel răspuns se află începutul libertății.